

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 26 juni 2019
(OR. en)

10592/19

ENER 392
CLIMA 196

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	10264/19
Betreft:	Conclusies over de toekomst van energiesystemen in de energie-unie om de energietransitie en de energie- en klimaatdoelen voor 2030 en daarna te verwezenlijken - Conclusies van de Raad (25 juni 2019)

Voor delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over de toekomst van energiesystemen in de energie-unie om de energietransitie en de energie- en klimaatdoelen voor 2030 en daarna te verwezenlijken, aangenomen door de Raad Vervoer, Telecommunicatie en Energie op 25 juni 2019.

CONCLUSIES VAN DE RAAD

over de toekomst van energiesystemen in de energie-unie om de energietransitie en de energie- en klimaatdoelen voor 2030 en daarna te verwezenlijken

De Raad van de Europese Unie:

1. HERINNERT AAN:

- de conclusies die op 13 en 14 december 2018 door de Europese Raad zijn aangenomen, met name wat betreft het verzoek verder te werken aan de elementen beschreven in de mededeling van de Commissie "Een schone planeet voor iedereen",
- de conclusies die op 21 en 22 maart 2019 door de Europese Raad zijn aangenomen en die benadrukken hoe belangrijk het is dat de EU vóór het einde van 2020 een ambitieuze langetermijnstrategie indient,
- de conclusies die op 20 juni 2019 door de Europese Raad zijn aangenomen en ingaan op de mededeling van de Europese Commissie over een Europese strategische langetermijnvisie voor een bloeiende, moderne, concurrerende en klimaatneutrale economie,
- het wetgevingspakket "Schone energie voor alle Europeanen" waarin het kader wordt vastgesteld voor de uitvoering van de klimaat- en energiedoelen van de Unie voor 2030 inzake de reductie van broeikasgasemissies, verhoging van hernieuwbare energie, verbetering van de energie-efficiëntie en elektriciteitsinterconnecties,
- de conclusies die op 21 november 2018 door de Raad zijn aangenomen over "een toekomst-strategie voor het industriebeleid van de EU" en die het belang van de mainstreaming van het industriebeleid op alle beleidsterreinen van de EU, met inbegrip van het energiebeleid, benadrukken.

2. NOTA NEMEND VAN:

- de mededeling van de Commissie "Een EU-strategie betreffende verwarming en koeling" van 16 februari 2016,
- de mededeling van de Commissie "Versterking van Europa's energienetwerken" van 23 november 2017,
- het verslag van de Commissie "Energieprijzen en -kosten in Europa" van 9 januari 2019,
- het verslag van de Commissie "Vierde verslag over de staat van de energie-unie" van 9 april 2019,
- de aanbeveling van de Commissie van 3 april 2019 over cyberbeveiliging in de energiesector.

3. NOTA NEMEND VAN de vijf dimensies van de energie-unie met een toekomstgericht klimaatbeleid, die nauw met elkaar verbonden zijn en elkaar versterken: energiezekerheid, solidariteit en vertrouwen; een volledig geïntegreerde Europese energiemarkt; energie-efficiëntie als bijdrage aan de matiging van de energievraag; een koolstofarme economie; en onderzoek, innovatie en concurrentievermogen, tevens de noodzaak erkennend van een coherente strategie en een evenwichtige aanpak van deze vijf dimensies, en ONDERKENNEND dat het belangrijk is alle sectorale beleidsmaatregelen te integreren ter ondersteuning van energie- en klimaatdoelen, continuïteit van de energievoorziening en toegang tot energie voor de consument.

4. BENADRUKT hoe belangrijk het is dat de EU vóór het einde van 2020 komt met een ambitieuze langetermijnstrategie voor klimaatneutraliteit in overeenstemming met de Overeenkomst van Parijs, die rekening houdt met de specifieke kenmerken van de lidstaten en het concurrentievermogen van de Europese industrie, en BESEFT dat de mondiale inspanningen ter bestrijding van de klimaatverandering moeten worden opgevoerd in het licht van de meest recente beschikbare wetenschappelijke gegevens, met name het speciaal verslag van de IPCC over de effecten van de opwarming van de aarde met 1,5 °C ten opzichte van het pre-industriële niveau.

5. ONDERSTREEPT de noodzaak van de energietransitie naar een betaalbaar, veilig, concurrerend, zeker en duurzaam energiesysteem, en de verwezenlijking van energie- en klimaatdoelen voor 2030 en daarna, in het bijzonder door het ontwikkelen van onderling verbonden, betrouwbare en kosteneffectieve energienetwerken, en door het moderniseren van het energiesysteem door de bevordering van innovatieve technologieën, digitalisering, sectorkoppeling en sectorintegratie, en ERKENT hierbij dat goed functionerende energiemarkten belangrijk zijn voor een kostenefficiënte energietransitie, waarbij het beginsel van technologische neutraliteit en het recht van de lidstaten om hun eigen energiemix en technologieën te kiezen wordt erkend.

6. BENADRUKT het belang van ambitieuze geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen en de doeltreffende tenuitvoerlegging daarvan, alsmede van regionale coördinatie en samenwerking tussen de lidstaten met betrekking tot deze plannen, rekening houdend met de specifieke kenmerken en het verschillende potentieel van de lidstaten zoals die in de plannen tot uiting komen en met inachtneming van het recht van de lidstaten om te kiezen tussen verschillende energiebronnen en de algemene structuur van zijn energievoorziening, en ERKENT de rol van het governancestelsel van de energie-unie en de uitwisseling van beste praktijken om de verwezenlijking van de energie- en klimaatdoelen voor 2030 en daarna veilig te stellen en te vergemakkelijken.

7. BENADRUKT dat burgers en bedrijven centraal moeten staan in het energietransitieproces, om te zorgen voor publieke steun aan de energie- en klimaatdoelen van de EU voor 2030 en daarna, en voor een maatschappelijk draagvlak voor de maatregelen, en dat gezorgd moet worden voor een rechtvaardige en eerlijke transitie waarin rekening wordt gehouden met kwetsbare afnemers, energiearmoede en regionale sociale en economische gevolgen, bijvoorbeeld in steenkoolintensieve regio's of gebieden met olieschalie en turf¹.

8. ONDERSTREEPT de noodzaak van betaalbare energie voor huishoudens en voor de industrie om haar mondiale concurrentievermogen te waarborgen.

9. BENADRUKT de noodzaak van een gelijk speelveld voor Europese elektriciteitsproducenten om het concurrentievermogen te waarborgen, met inachtneming van de energie- en klimaatdoelen van de Unie ten aanzien van producenten uit derde landen.

¹ Waaraan het "Platform voor steenkool- en koolstofintensieve regio's in transitie" bijvoorbeeld aandacht besteedt.

10. ONDERKENT dat openbare en particuliere investeringen nodig zijn om de energietransitie in alle relevante sectoren te vergemakkelijken, en dat het belangrijk is te zorgen voor toereikende financiële steun op EU- en nationaal niveau en voor een stabiel en voorspelbaar investeringskader, en BENADRUKT in dit verband het belang van het algemene financiële kader van de EU, de rol van de Europese Investeringsbank voor het verschaffen van multiplicatoren voor duurzame investeringen en het belang van EU-regels inzake staatssteun die in overeenstemming zijn met de energie- en klimaatdoelen van de EU voor 2030 en daarna, en met de relevante EU-wetgeving om deze doelstellingen uit te voeren.

11. BENADRUKT dat het "energie-efficiëntie eerst"-beginsel overeenkomstig de verordening inzake de governance van de energie-unie moet worden toegepast en dat de energie-efficiëntie moet worden verbeterd, bijvoorbeeld door het terugdringen van energieconsumptie in gebouwen, in energie-infrastructuur en in industriële apparatuur, en ONDERSTREEPT de noodzaak regelgevings- en andere marktbelemmeringen op te heffen en gebruik te maken van gemeenschappelijke normen.

12. ERKENT de belangrijke rol van regionale samenwerking bij het waarborgen van de energietransitie en de verwezenlijking van de doelstellingen van de energie-unie, onder meer via de reeds gevestigde samenwerkingsfora in de EU en met externe actoren.

I. De Raad, teneinde de ontwikkeling van betrouwbare en kosteneffectieve energienetwerken te bevorderen:

13. BENADRUKT het belang van kosteneffectieve en efficiënte lokale, regionale en nationale energienetwerken als katalysatoren voor de energietransitie voor het functioneren van de interne markt en om de voorzieningszekerheid te waarborgen, met bijzondere aandacht voor de diversificatie van energiebronnen en -routes en verbetering van de integratie van de markten.

14. ONDERSTREEPT dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat de energie-infrastructuur klaar is om de mogelijkheden te benutten die worden geboden door het doorlopende proces van modernisering en decarbonisatie en door de groeiende aandelen van hernieuwbare energie, om zich zo te ontwikkelen tot een veilig, doelmatig, modern, efficiënt, slim en veerkrachtig energiesysteem in de hele EU.

15. NOEMT de volgende prioriteiten op het gebied van energie-infrastructuur:

- a. verbeteren van de ontwikkeling van grensoverschrijdende interconnecties die nodig zijn om het streefcijfer van 10 % elektriciteitsinterconnectie voor 2020 te halen, met als doel te komen tot een streefcijfer van 15 % voor 2030, zoals gedefinieerd in de governance-verordening, ter ondersteuning van projecten die van cruciaal belang zijn voor de aansluiting, integratie en synchronisatie van de systemen van de lidstaten in de energienetwerken van de EU en ook om interne knelpunten en ontbrekende interne verbindingen aan te pakken teneinde een volledig efficiënte en beter geïntegreerde interne energiemarkt tot stand te brengen; en de flexibiliteit van de energiesector verbeteren, onder meer door het bevorderen van energieopslag, netuitbreiding, flexibele opwekking, elektriciteit-naar-X-technologieën, sectorkoppeling en vraagbeheeroplossingen zoals slimme meters;
- b. meer ruimte voor hernieuwbare energiebronnen en hun integratie in de netwerken, zowel op transmissie- als op distributieniveau, met inbegrip van de integratie via offshorenetwerken en hubs, met name door het bevorderen van sectorale integratie en het ontwikkelen van oplossingen voor de opslag, rekening houdend met de behoefte aan grotere transmissienetwerken om de stabiliteit van het net en de voorzieningszekerheid in stand te houden;
- c. verdere elektrificatie van de economie, met name in emissie-intensieve sectoren zoals vervoer en industrie, bevorderen;
- d. het aanzienlijke potentieel voor de toepassing van hernieuwbare warmte, afvalwarmte en hoogrenderende warmte-krachtkoppeling in de verwarmings- en koelingssector benutten, ook bij stadsverwarming en -koeling;
- e. de ontwikkeling van infrastructuur bevorderen voor elektromobiliteit en voor hernieuwbare en andere alternatieve brandstoffen, zoals waterstof, biogas en synthetische brandstoffen, overeenkomstig Richtlijn 2014/94/EU betreffende infrastructuur voor alternatieve brandstoffen, zoals de infrastructuur voor het opladen van elektrische voertuigen, zowel in openbare als particuliere ruimtes, in de hele EU;
- f. de rol van bestaande infrastructuur analyseren om een kostenefficiënte energietransitie te waarborgen en lock-ineffecten en gestrande activa te vermijden, en het gebruik van bestaande infrastructuur en beschikbare interconnecties optimaliseren door maximaal gebruik te maken van marktintegratie, sectorkoppeling en regionale samenwerking;
- g. zorgen voor de bescherming van cruciale energie-infrastructuur en de cyberbeveiliging ervan.

II. De Raad, teneinde de ontwikkeling en gebruik van innovatieve technologieën te bevorderen:

16. DRINGT EROP AAN dat er een gelijk speelveld tot stand wordt gebracht voor beschikbare en opkomende koolstofarme technologieën en marktgerichte oplossingen, terwijl hij BENADRUKT dat de toe te passen technologieën betrouwbaar, veilig, duurzaam en milieuvriendelijk moeten zijn.

17. ERKENT het belang van onderzoek en demonstratie en van voorwaarden die ervoor zorgen dat innovatieve nieuwe technologieën die bijdragen tot de energie- en klimaatdoelen van de Unie zich kunnen ontwikkelen en tot rijping komen onder marktomstandigheden, BENADRUKT de noodzaak om aanzienlijk meer te investeren in onderzoek, ontwikkeling en innovatie om het technologisch leiderschap van Europese bedrijven ten aanzien van zowel gevestigde als opkomende technologieën te bevorderen, net zo als bedrijfsmodellen en sociale innovaties om het gebruik en de aanvaarding van technologische oplossingen te verzekeren en STIMULEERT in deze context de ontwikkeling van technologieën die een structurele verandering bewerkstelligen in de verhouding die de samenleving en het bedrijfsleven ten opzichte van energie hebben door gedragsveranderingen van individuen en bedrijven die de energietransitie helpen ondersteunen te belonen.

18. ONDERSTREEPT dat digitalisering - met inbegrip van de ontwikkeling van slimme netwerken en gegevensbeheer en de bescherming ervan - een fundamentele rol zal spelen in de toekomstige energiesystemen, door meer flexibiliteit en ondersteuning te bieden aan het "energie-efficiëntie eerst"-beginsel en voorzieningszekerheid, en ONDERKENT dat cyberbeveiliging en de bescherming van persoonsgegevens in de gehele energiesector moeten worden gewaarborgd.

19. HERHAALT dat zowel conventionele als nieuwe opslagsystemen van essentieel belang zijn voor de transitie wanneer dit bijdraagt aan de decarbonisatie.

20. STIMULEERT de verbetering van en de toegang tot EU-fondsen, met name voor actieve consumenten, energiegemeenschappen en voor de industrie, wanneer deze innoveert en zich aanpast aan de vereisten van energietransitie, waarbij voor alle marktdeelnemers sprake moet zijn van een gelijk speelveld.

21. BENADRUKT het belang van marktconforme oplossingen in combinatie met kostenefficiënte financiële steun voor een soepel gebruik van hernieuwbare energie – onder meer via het nieuwe financieringsmechanisme van de Unie voor hernieuwbare energie binnen het meerjarig financieel kader –, energie-efficiëntie en andere emissiearme technologieën, met als doel te profiteren van hernieuwbare energie en het potentieel voor energie-efficiëntie, met name in de bouwsector, en door de synergieën met andere EU-financieringsregelingen te benutten, zoals Horizon Europa, de Connecting Europe Facility, het InvestEU-programma en de structuurfondsen om te zorgen voor kosteneffectieve financiering van de energietransitie, en STIMULEERT in dit verband het gebruik van financiële risicoverminderinginstrumenten voor de sectoren hernieuwbare energie en energie-efficiëntie.

22. STELT, MET ERKENNING VOOR de ambitie van de Unie wat betreft hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, VAST dat oplossingen die zijn gebaseerd op koolstofafvang en -opslag ("carbon capture and storage", CCS) en koolstofafvang en -gebruik ("carbon capture and use", CCU), voor de lidstaten die deze technologie kiezen, een rol kunnen spelen bij de decarbonisatie, met name voor de beperking van procesemissies in de industrie.

23. ERKENT de noodzaak om de kosten en baten van het gebruik van nieuwe technologieën op zowel economisch als sociaal vlak te beoordelen en mee te laten wegen, met als doel het industriële concurrentievermogen van de EU op mondiaal niveau in stand te houden en te verbeteren teneinde groei en werkgelegenheid te bevorderen, en maatregelen te vermijden die deze zaken juist schade zouden toebrengen, en BENADRUKT de mogelijkheden die een werkelijk Europees industriebeleid biedt om passende en ondersteunende voorwaarden te creëren voor de EU om bij de energietransitie het voortouw te nemen.

III. De Raad, om sectorkoppeling en sectorintegratie te bevorderen:

24. BENADRUKT het belang van sectorintegratie en sectorkoppeling, zoals van elektriciteit, gas, verwarming en koeling, alsmede van de vervoersinfrastructuur, gesteund door digitalisering, die van essentieel belang zijn om het energiesysteem op een kosteneffectieve manier koolstofvrij te maken. De participatie van burgers en zelfconsumptie, bijvoorbeeld door slimme steden en energiegemeenschappen, is van belang om de sectorkoppeling te verwezenlijken.

25. WIJST op het belang te zorgen voor een gelijk speelveld in alle sectoren, zodat de meest kosteneffectieve en betrouwbare oplossingen voor decarbonisatie worden ingevoerd, en ONDERSTREEPT in dit verband de noodzaak om mogelijke regelgevings- en andere ongerechtvaardigde marktbelemmeringen en lacunes te analyseren en gemeenschappelijke normen te onderzoeken om de marktintroductie en de ontwikkeling van technologieën voor sectorintegratie en sectorkoppeling te bevorderen.

26. BENADRUKT dat de synergieën tussen de verschillende onderdelen van het energiesysteem – productie, vervoer, handel, transformatie, distributie, verbruik – beter moeten worden benut en dat consumenten, ook in de vervoerssector en de industrie, meer mogelijkheden moeten krijgen om actief deel te nemen aan het energiesysteem en zo bij te dragen aan de decarbonisatie en de flexibiliteit van het systeem.

27. BENADRUKT het potentieel van biogas en biomethaan, en van de ontwikkeling en toepassing van veilige en duurzame koolstofarme technologieën die bijdragen aan de decarbonisatie. De productie van waterstof, met name uit hernieuwbare energiebronnen, heeft een potentieel dat nader moet worden beoordeeld en onderzocht om zo goed mogelijk gebruik te maken van de bestaande gasinfrastructuur in de EU in een koolstofvrij energiesysteem.

De Raad, met het oog op de volgende zittingsperiode:

28. VERZOEKT de Europese Commissie om bij voorstellen op alle beleidsterreinen rekening te houden met bovengenoemde beginselen, met name bij het indienen van voorstellen voor het verder ontwikkelen van betrouwbare en kosteneffectieve energienetwerken en het verder moderniseren van het energiesysteem door het bevorderen van innovatieve technologieën, digitalisering, sectorkoppeling en sectorintegratie, en daarbij te streven naar klimaatneutraliteit overeenkomstig de bepalingen van de Overeenkomst van Parijs.

29. VERZOEKT de Europese Commissie een analyse uit te voeren van technologieën voor sectorkoppeling en -integratie, met inbegrip van de productie van waterstof, in het bijzonder met betrekking tot regelgevings- en marktbelemmeringen en op basis van deze analyse mogelijke initiatieven te onderzoeken met betrekking tot de efficiënte integratie en toepassing van dergelijke technologieën en energiedragers.

30. VERZOEKT de Europese Commissie zich bij iedere toekomstige herziening van de EU-staatssteunregels te kwijten van de inspanningen die nodig zijn om de energie- en klimaatdoelen van de EU voor 2030 te halen.